

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Sprawozdanie za rok 2025
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Historia
<i>Poziom:</i>	Poziom rozszerzony
<i>Termin egzaminu:</i>	19 maja 2025 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	19 września 2025 r.

Sprawozdanie zostało opracowane przez Centralną Komisję Egzaminacyjną we współpracy z okręgowymi komisjami egzaminacyjnymi.

Centralna Komisja Egzaminacyjna

ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa
tel. 22 536 65 00
www.cke.gov.pl sekretariat@cke.gov.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku (województwa: kujawsko-pomorskie, pomorskie)

ul. Na Stoku 49, 80-874 Gdańsk
tel. 58 320 55 90
www.oke.gda.pl komisja@oke.gda.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Jaworznie (województwo śląskie)

ul. Adama Mickiewicza 4, 43-600 Jaworzno
tel. 32 784 16 00
www.oke.jaworzno.pl sekretariat@oke.jaworzno.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie (województwa: lubelskie, małopolskie, podkarpackie)

os. Szkolne 37, 31-978 Kraków
tel. 12 683 21 01
www.oke.krakow.pl oke@oke.krakow.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży (województwa: podlaskie, warmińsko-mazurskie)

Al. Legionów 9, 18-400 Łomża
tel. 86 473 71 20
www.oke.lomza.pl sekretariat@oke.lomza.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi (województwa: łódzkie, świętokrzyskie)

ul. Ksawerego Praussa 4, 94-203 Łódź
tel. 42 664 80 50
lodz.oke.gov.pl sekretariat@lodz.oke.gov.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu (województwa: lubuskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie)

ul. Gronowa 22, 61-655 Poznań
tel. 61 854 01 60
www.oke.poznan.pl sekretariat@oke.poznan.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie (województwo mazowieckie)

ul. Józefa Bema 87, 01-233 Warszawa
tel. 22 457 03 35
www.oke.waw.pl info@oke.waw.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu (województwa: dolnośląskie, opolskie)

ul. Tadeusza Zielińskiego 57, 53-533 Wrocław
tel. 71 785 18 94
www.oke.wroc.pl sekretariat@oke.wroc.pl

Opis arkusza egzaminu maturalnego

W roku szkolnym 2024/2025 egzamin maturalny z historii został przeprowadzany na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r.¹

Arkusz egzaminacyjny z historii na poziomie rozszerzonym składał się z 25 zadań otwartych i zamkniętych, w których uwzględniono historię polityczną, historię społeczno-gospodarczą oraz historię kultury na przestrzeni wszystkich epok historycznych od starożytności poprzez średniowiecze, czasy nowożytne, wiek XIX aż do końca XX wieku. Wszystkie zadania zawierały materiał źródłowy, na podstawie którego należało je rozwiązać, wykorzystując przy tym własną wiedzę. Ostatnie zadanie w arkuszu polegało na napisaniu rozszerzonej odpowiedzi na jeden z trzech tematów, uwzględniających różne epoki historyczne. Zadania sprawdzały wiadomości i umiejętności opisane wymaganiami egzaminacyjnymi dla przedmiotu historia.

Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 60 punktów, z czego za rozszerzoną odpowiedź można było otrzymać 15 punktów, a za rozwiązanie zadań otwartych i zamkniętych – 45 punktów.

Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających (Formuła 2023)		664
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	ze szkół na wsi	30
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	146
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	239
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	249
	ze szkół publicznych	596
	ze szkół niepublicznych	68
	kobiety	298
	mężczyźni	366
	bez dysleksji rozwojowej	537
	z dysleksją rozwojową	127
	obywatele Ukrainy ²	2

* Dane w tabeli dotyczą tegorocznych absolwentów.

Z egzaminu zwolniono 18 osób – laureatów i finalistów Olimpiady Historycznej oraz Olimpiady „Losy żołnierza i dzieje oręża polskiego”.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z 2024 r. poz. 1019).

² Zdający – obywatele Ukrainy przystąpili do egzaminu maturalnego na podstawie § 3c ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy (Dz.U. z 2023 r. poz. 2094 z późn. zm.).

TABELA 2. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	12
	słabowidzący	1
	niewidomi	0
	słabosłyszący	1
	niesłyszący	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	2
	z zaburzeniem widzenia barw	0
Ogółem		16

Przebieg egzaminu

TABELA 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu			19 maja 2025
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego			180 minut
Liczba szkół			149
Liczba zespołów egzaminatorów			2
Liczba egzaminatorów-weryfikatorów			2
Liczba egzaminatorów			31
Liczba obserwatorów ³ (§ 8 ust. 1)			0
Liczba unieważnień ⁴	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	-
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	-
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	-
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	-
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	-
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	-
Liczba wglądów ⁴ (art. 44zzzz)			37

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego (Dz.U. poz. z 2024 poz. 302, z późn. zm.). Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego (Dz.U. poz. z 2024 poz. 302, z późn. zm.).

⁴ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2025 r. poz. 881.).

Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

WYKRES 1. ROZKŁAD WYNIKÓW ZDAJĄCYCH

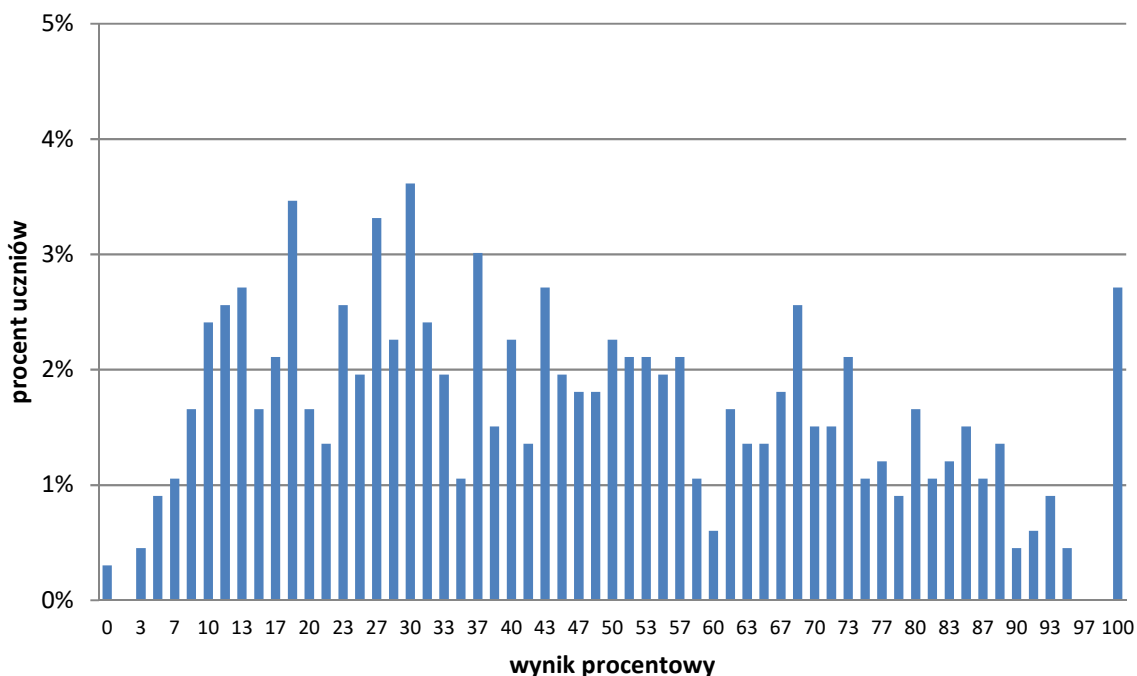

TABELA 4. WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)***	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	664	0	100	43	30	45	26
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	552	3	100	47	27	49	25
z techników	111	0	100	23	13	29	20
z branżowych szkół II stopnia	1	—	—	—	—	—	—

* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

Poziom wykonania zadań

TABELA 5. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

Wymagania podstawy programowej			
Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe <i>Gdy wymaganie dotyczy zakresu rozszerzonego, dopisano (PR), a gdy zakresu podstawowego – dopisano (PP).</i>	Poziom wykonania zadania (%)
1.1.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	II. Pradzieje i historia starożytnego Wschodu. Zdający: 2) rozpoznaje [...] osiągnięcia kulturowe starożytnych cywilizacji Bliskiego Wschodu; 3) charakteryzuje wierzenia ludów [...] starożytnego Bliskiego Wschodu [...]. (PP)	70%
1.2.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	II. Pradzieje i historia starożytnego Wschodu. Zdający: 3) charakteryzuje wierzenia ludów tworzących cywilizacje starożytnego Bliskiego Wschodu [...]. (PP)	56%
2.	I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej [...]. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	III. Świat starożytnych Greków. Zdający: 3) ocenia funkcjonowanie demokracji w Atenach czasów Peryklesa. (PP) IV. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnego Rzymu. Zdający: 4) wyjaśnia genezę chrześcijaństwa i zmiany sytuacji chrześcijan w państwie rzymskim. (PR)	36%
3.1.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego.	IV. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnego Rzymu. Zdający: 6) rozpoznaje osiągnięcia kulturowe starożytnych Rzymian. (PP)	55%
3.2.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego.	IV. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnego Rzymu. Zdający: 6) rozpoznaje osiągnięcia kulturowe starożytnych Rzymian. (PP)	73%
4.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego.	VII. Europa w okresie krucjat. Zdający: 1) charakteryzuje i ocenia rolę zakonów w średniowiecznej Europie. (PR) XVI. Reformacja i jej skutki. Zdający: 2) wyjaśnia rolę soboru trydenckiego i opisuje różne aspekty reformy Kościoła katolickiego. (PP)	41%
5.1.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego.	IX. Polska w okresie wczesnopiastowskim. Zdający: 2) opisuje zmiany terytorialne państwa polskiego w X–XII w. (PP) X. Polska w okresie rozbicia dzielnicowego. Zdający: 3) charakteryzuje proces przezwyciężenia rozbicia politycznego ziem polskich, ze wskazaniem na rolę władców i Kościoła. (PP)	30%
5.2.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	IX. Polska w okresie wczesnopiastowskim. Zdający: 2) opisuje zmiany terytorialne państwa polskiego w X–XII w. (PP) 1) charakteryzuje organizację państwa wczesnopiastowskiego. (PR)	69%

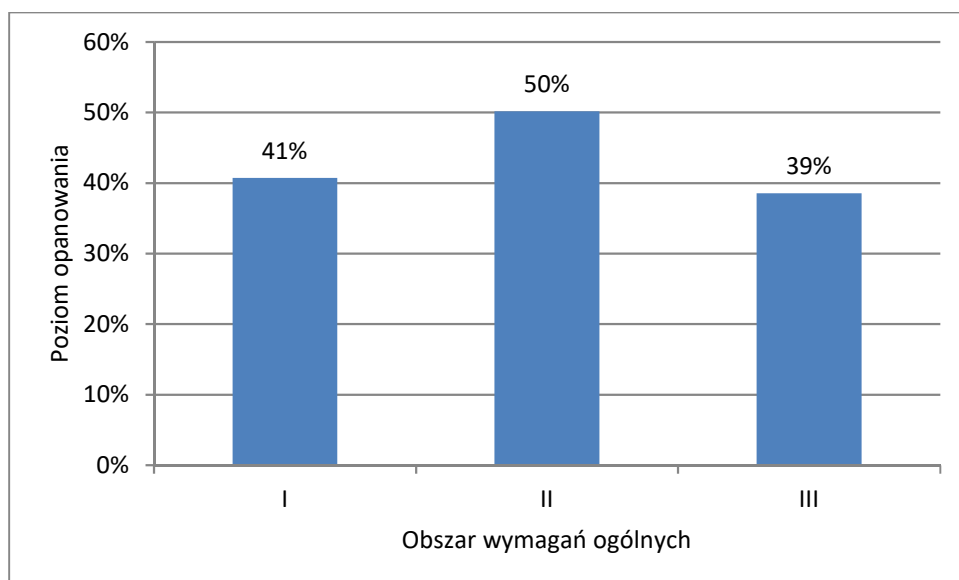
Wymagania podstawy programowej			
Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe <i>Gdy wymaganie dotyczy zakresu rozszerzonego, dopisano (PR), a gdy zakresu podstawowego – dopisano (PP).</i>	Poziom wykonania zadania (%)
6.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 4) ugruntowuje potrzebę poznawania przeszłości dla rozumienia współczesnych mechanizmów społecznych i kulturowych.	VIII. Gospodarcze i społeczne realia średniowiecznej Europy. Zdający: 2) charakteryzuje genezę, rozwój i rolę średniowiecznych miast [...]. (PR)	73%
7.1.	I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z [...] dziejów ojczystych. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XII. Polska w XIV i XV w. Zdający: 4) charakteryzuje i ocenia stosunki polsko-krzyżackie na płaszczyźnie politycznej, gospodarczej i kulturowej. (PP)	37%
7.2.	I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z [...] dziejów ojczystych. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok [...].	XII. Polska w XIV i XV w. Zdający: 4) charakteryzuje i ocenia stosunki polsko-krzyżackie na płaszczyźnie politycznej, gospodarczej i kulturowej. (PP)	58%
8.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XIII. Kultura średniowiecza. Zdający: 4) charakteryzuje sztukę [...] gotycką. (PP) XVII. Europa w XVI i XVII w. Zdający: 5) charakteryzuje sztukę barokową. (PR)	27%
9.1.	I. Chronologia historyczna. Uczeń: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z [...] dziejów ojczystych. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok [...]; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego.	XIX. Powstanie Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Zdający: 4) wyjaśnia prawne i kulturowe podstawy tolerancji religijnej na ziemiach Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVI w. (PP)	56%
9.2.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XIX. Powstanie Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Zdający: 4) wyjaśnia prawne i kulturowe podstawy tolerancji religijnej na ziemiach Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVI w. (PP)	28%
9.3.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XVI. Reformacja i jej skutki. Zdający: 4) charakteryzuje najważniejsze wojny religijne. (PR)	35%
10.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XXII. Polityka wewnętrzna i zagraniczna Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII w. Zdający: 1) omawia konflikty [...] zewnętrzne [...] Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII w.; 3) charakteryzuje zmiany granic Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII w. (PP)	40%
11.1.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego.	XXV. Rewolucje XVIII w. Zdający: 2) charakteryzuje ustrój Stanów Zjednoczonych w świetle założeń konstytucji amerykańskiej. (PP) XXVI. Rzeczpospolita w XVIII w. (od czasów saskich do Konstytucji 3 maja). Zdający: 4) porównuje polskie rozwiązania konstytucyjne z amerykańskimi i francuskimi. (PR)	39%

Wymagania podstawy programowej			
Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe <i>Gdy wymaganie dotyczy zakresu rozszerzonego, dopisano (PR), a gdy zakresu podstawowego – dopisano (PP).</i>	Poziom wykonania zadania (%)
11.2.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego.	XXVI. Rzeczpospolita w XVIII w. (od czasów saskich do Konstytucji 3 maja). Zdający: 4) porównuje polskie rozwiązania konstytucyjne z amerykańskimi i francuskimi. (PR)	27%
12.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego.	XXIX. Epoka napoleońska. Zdający: 3) charakteryzuje [...] dzieje Księstwa Warszawskiego. (PP) XXXI. Ziemia polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Zdający: 1) charakteryzuje sytuację polityczną, społeczno-gospodarczą i kulturę Królestwa Polskiego [...]. (PP)	49%
13.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego.	XXX. Europa i świat po kongresie wiedeńskim. Zdający: 2) przedstawia przebieg rewolucji przemysłowej oraz wskazuje jej najważniejsze konsekwencje społeczno-gospodarcze. (PP)	75%
14.1.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego.	XXXI. Ziemia polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Zdający: 2) wyjaśnia genezę powstania listopadowego i opisuje jego następstwa; 3) opisuje działania władz powstańczych [...]. (PP) XXXII. Powstanie styczniowe i jego następstwa. Zdający: 2) opisuje działania władz powstańczych [...]. (PP)	31%
14.2.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego;	XXXI. Ziemia polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Zdający: 2) wyjaśnia genezę powstania listopadowego i opisuje jego następstwa; 3) opisuje działania władz powstańczych [...]. (PP)	68%
15.1.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XXXIII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX w. Zdający: 2) wyjaśnia przyczyny i skutki wojny secesyjnej w Stanach Zjednoczonych. (PP)	85%
15.2.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XXXIII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX w. Zdający: 2) wyjaśnia przyczyny i skutki wojny secesyjnej w Stanach Zjednoczonych. (PP)	40%
16.1.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XXXV. Ziemia polskie pod zaborami w II połowie XIX i na początku XX w. Zdający: 3) porównuje programy nowoczesnych ruchów politycznych [...]. (PR)	36%
16.2.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XXXV. Ziemia polskie pod zaborami w II połowie XIX i na początku XX w. Zdający: 5) porównuje przyczyny i przebieg rewolucji w latach 1905–1907 w Rosji i Królestwie Polskim. (PR)	40%
17.1.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XXXIV. Przemiany gospodarcze i społeczne. Nowe prądy ideowe. Zdający: 2) charakteryzuje nowe prądy ideowe i kulturowe, ruch emancypacyjny kobiet [...]. (PP)	78%

Wymagania podstawy programowej			
Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe <i>Gdy wymaganie dotyczy zakresu rozszerzonego, dopisano (PR), a gdy zakresu podstawowego – dopisano (PP).</i>	Poziom wykonania zadania (%)
17.2.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XLIII. Społeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej. Zdający: 1) charakteryzuje przemiany [...] w II Rzeczypospolitej [...]. (PR)	62%
18.	I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej [...]; 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) rozpoznaje rodzaje źródeł, ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego. III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający: 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym; 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; 3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy.	XXXIX. Europa i świat po I wojnie światowej. Zdający: 2) przedstawia postanowienia traktatu wersalskiego. (PP)	50%
19.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XLII. Dzieje polityczne II Rzeczypospolitej. Zdający: 1) charakteryzuje ustroj polityczny II Rzeczypospolitej na podstawie konstytucji marcowej z 1921 r.; 2) wyjaśnia przyczyny przewrotu majowego [...] oraz ocenia skutki ustrojowe. (PP)	45%
20.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XLV. Świat na drodze do II wojny światowej. Zdający: 2) charakteryzuje [...] wojnę domową w Hiszpanii i jej uwarunkowania. (PR)	66%
21.1.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XLIII. Społeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej. Zdający: 4) charakteryzuje i ocenia osiągnięcia gospodarcze II Rzeczypospolitej. (PP) 1) charakteryzuje przemiany [...] gospodarcze w II Rzeczypospolitej [...]. (PR)	34%
21.2.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XLIII. Społeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej. Zdający: 4) charakteryzuje i ocenia osiągnięcia gospodarcze II Rzeczypospolitej. (PP) 1) charakteryzuje przemiany [...] gospodarcze w II Rzeczypospolitej [...]. (PR)	32%
22.	I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z [...] dziejów ojczystych. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	L. Działalność władz Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie i w okupowanym kraju. Zdający: 2) ocenia znaczenie układu Sikorski-Majski dla obywateli polskich, znajdujących się pod okupacją sowiecką. (PP) 3) charakteryzuje działania polskich formacji wojskowych na różnych frontach II wojny światowej. (PR)	27%
23.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	LVI. Stalinizm w Polsce i jego erozja. Zdający: 1) [...] charakteryzuje cechy sztuki socrealizmu. (PR)	41%

Wymagania podstawy programowej			
Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe <i>Gdy wymaganie dotyczy zakresu rozszerzonego, dopisano (PR), a gdy zakresu podstawowego – dopisano (PP).</i>	Poziom wykonania zadania (%)
24.1.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; 3) dostrzega mnogość perspektyw badawczych oraz różnorodnie interpretacje historii i ich przyczyny.	LVIII. Dekada 1981–1989. Zdający: 3) wyjaśnia przyczyny zawarcia porozumienia okrągłego stołu, opisuje i ocenia jego skutki. (PP)	60%
24.2.	II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego.	LIV. Świat na przełomie tysiącleci. Zdający: 1) porównuje proces obalania komunizmu w krajach Europy Środkowo-Wschodniej [...]. (PR)	37%
25.	Temat 1. I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych. III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający: 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym; 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; 3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy.	31%	A – 31% B – 54%
	Temat 2. I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych. III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający: 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym; 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; 3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy.	XXXIII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX w. Zdający: 1) porównuje procesy zjednoczeniowe Włoch i Niemiec w XIX w.; 2) wyjaśnia przyczyny i skutki wojny secesyjnej w Stanach Zjednoczonych; 3) omawia przyczyny, zasięg i następstwa ekspansji kolonialnej państw europejskich, Stanów Zjednoczonych i Japonii. (PP) 1) charakteryzuje podział polityczny świata u schyłku XIX w.; 2) przedstawia reformy wewnętrzne w państwach zaborczych w II połowie XIX i na początku XX w.; 3) charakteryzuje proces modernizacji Japonii. (PR) XXXIV. Przemiany gospodarcze i społeczne. Nowe prądy ideowe. Zdający: 1) przedstawia przemiany gospodarcze w Europie i na świecie, wymienia najważniejsze odkrycia naukowe i dokonania techniczne; charakteryzuje procesy migracyjne; 2) charakteryzuje nowe prądy ideowe i kulturowe, ruch emancypacyjny kobiet, przemiany obyczajowe i początki kultury masowej; 3) wyjaśnia procesy demokratyzacji ustrojów państw Europy Zachodniej; 4) charakteryzuje różne formy zorganizowanej działalności robotników. (PP) 1) rozpoznaje wybitnych teoretyków i działaczy nowych ideologii; opisuje ich dokonania; 2) wyjaśnia związki ideologii z ruchami narodowowyzwoleńczymi i zjednoczeniowymi, z działalnością partii politycznych oraz związków zawodowych. (PR)	

Wymagania podstawy programowej			
Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe <i>Gdy wymaganie dotyczy zakresu rozszerzonego, dopisano (PR), a gdy zakresu podstawowego – dopisano (PP).</i>	Poziom wykonania zadania (%)
Temat 3.	I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych. III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający: 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym; 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; 3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy.	LI. Świat po II wojnie światowej. Początek zimnej wojny. Zdający: 5) charakteryzuje zmiany w ZSRS po śmierci Stalina; 6) opisuje wydarzenia [...] na Węgrzech w 1956 r. [...]. (PP) LVI. Stalinizm w Polsce i jego erozja. Zdający: 3) wyjaśnia przyczyny i następstwa poznańskiego czerwca oraz znaczenie wydarzeń październikowych 1956 r. (PP) 3) charakteryzuje przejawy odwilży popaździernikowej. (PR)	

WYKRES 2. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ W OBSZARZE WYMAGAŃ OGÓLNYCH

Komentarz

Analiza jakościowa zadań

Egzamin maturalny z historii 2025 roku sprawdzał stopień opanowania przez maturzystów wiedzy i umiejętności opisanych wymaganiami podstawy programowej zawartymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r. Zadania w arkuszu reprezentowały różne wymagania ogólne i szczegółowe z poziomu podstawowego oraz rozszerzonego. Każde zadanie, za wyjątkiem ostatniego w arkuszu zadania rozszerzonej odpowiedzi, zostało wyposażone w jeden lub kilka różnorodnych materiałów źródłowych. Miało to na celu weryfikację przede wszystkim umiejętności złożonych, głównie umiejętności analizy i interpretacji źródeł historycznych (narracyjnych, ikonograficznych, kartograficznych, statystycznych, genealogicznych), umiejętności zajmowania stanowiska wobec postawionej w poleceniu kwestii i formułowania argumentów dla jego uzasadnienia, a także umiejętności samodzielnego tworzenia narracji historycznej w krótkiej i długiej formie. W całym arkuszu kilka poleceń miało formę zadań zamkniętych (zadania typu „prawda/fałsz”, „wielokrotnego wyboru”), dominowały jednak zadania otwarte, wymagające udzielenia krótkiej odpowiedzi. Ostatnie zadanie polegało na napisaniu rozszerzonej odpowiedzi na jeden z trzech zaproponowanych tematów.

Tegoroczny arkusz okazał się dla zdających trudny – średni poziom wykonania to 45%. Żadne z zadań nie okazało się dla zdających bardzo trudne (poziom wykonania w przedziale 0–19%). Dwadzieścia zadań było dla tegorocznych maturzystów trudnych (poziom wykonania w przedziale 20%–49%) – w tej grupie najwięcej problemów sprawiały zadania: 22. (poziom wykonania – 26%), 11.2. i 14.1. (poziom wykonania – 27%), 9. (poziom wykonania – 28%), a także 8. i 21.2. (poziom wykonania – 29%). Jedenaście zadań było umiarkowanie trudnych (poziom wykonania w przedziale 50%–69%) – w tej grupie, spośród zadań otwartych, najslabiej wypadło zadanie 18. (poziom wykonania – 51%). Sześć zadań w tegorocznym arkuszu okazało się dla zdających zadaniami łatwymi (poziom wykonania w przedziale 70%–89%) – w tej grupie znalazły się zadania: 15.1. (poziom wykonania – 83%), 17.1. (poziom wykonania – 81%), 6. i 13. (poziom wykonania – 74%), 1.1. (poziom wykonania – 73%) oraz 5.2. (poziom wykonania – 70%). Żadne z zadań nie okazało się dla piszących maturę w tym roku zadaniem bardzo łatwym (poziom wykonania w przedziale 90%–100%).

Niżej została przedstawiona analiza jakościowa wybranych zadań, z którymi zdający poradzili sobie najslabiej oraz najlepiej, wraz z analizą nieprawidłowych i prawidłowych rozwiązań. Przedstawione zostały także analizy wszystkich tematów wypracowania wraz z przykładowymi realizacjami.

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najslabiej

Najtrudniejszym zadaniem w tegorocznym arkuszu okazało się zadanie 22., które sprawdzało znajomość wydarzeń z okresu II wojny światowej dotyczących Polski. Zadanie sprawdzało umiejętność analizy wydarzeń i przemian politycznych przedstawionych w dwóch tekstach źródłowych. Aby poprawnie rozwiązać zadanie należało wykazać się podstawową wiedzą na temat relacji polsko-sowieckich z tego okresu a także umiejętnością stosowania chronologii, porównania i interpretacji załączonych fragmentów źródeł. Zdający mieli rozstrzygnąć czy źródło 2. przedstawia dalsze losy formacji wojskowej przedstawionej w źródle 1. Ponadto musieli odwołać się i wykorzystać odpowiednie informacje z obydwu

źródeł. Poziom wykonania zadania wyniósł 26%. Odpowiedzi w pełni poprawnych było niewiele (przykłady 1.–3.). Czasem bywały dobre rozstrzygnięcia, ale w uzasadnieniach znajdował się w nim błąd merytoryczny (przykłady 4.–5.). Bardzo wiele odpowiedzi zdających było błędnych (przykłady 6.–8.). Zdarzały się też błędne uzasadnienia wskazujące na brak podstawowej wiedzy (przykład 9.).

Przykład 1.

Rozstrzygnięcie: ...*NIE*.....

Uzasadnienie: *Źródło 1. opisuje podstawę prawną utworzenia tzw. „armii Andersa” w ZSRR natomiast w 1941 roku nie istniała jeszcze opisywana w źródle 2. „armia Berlinga” całkowicie podległa Stalinowi (Armia ze źródła 1. nie była całkowicie podległa bo jej dowódca miał być powoływany na drodze polsko-sowieckiego porozumienia).*

Przykład 2.

Rozstrzygnięcie:*NIE*.....

Uzasadnienie: *Traktat Sikorski-Majski ze źródła 1. powołał do życia Armię Polską pod dowództwem Witoldystawa Andersa, a nie 1 pułk piechoty im. Tadeusza Kościuszki, którego walki w bitwie pod Lenino opisuje źródło 2*

Przykład 3.

Rozstrzygnięcie: ...*nie*.....

Uzasadnienie: *Armiaja wajłowa powstała w źródle 1. to armia polska na terenie ZSRR, zgodnie z traktat porozum sikorski-majski, natomiast źródło 2. to opis działań armii im. Tadeusza Kościuszki, która nie była tą samą armią.*

Przykład 4.

Rozstrzygnięcie: ...*Nie*.....

Uzasadnienie: *W źródle 1. opisano zostale formacje wojskowe, której przewodniczył gen. Anders, natomiast w źródle 2. opisane zostale 1 dywizja, które brała udział w bitwie pod Lenino gen. Maczke.*

Przykład 5.

Rozstrzygnięcie: Tak

Uzasadnienie: Źródło 1 opisuje dokument siłorski-dajski, który...
...pochodzi z życia armii polskiej, która później walczyła u boku
...aliantów (np. Armia Andersa). Źródło 2 zawiera informacje o bitwie
...pod Lenino, w której wzięła udział ^{polska} ~~francuska~~ jednostka utworzona
...na mocy porozumienia ze źródła 1.

Przykład 6.

Rozstrzygnięcie: Tak

Uzasadnienie: Choćby Stalin początkowo istotnie wyraził zgodę
...na stworzenie Armii Polskiej na terenie ZSRR, to nie dał
...się jej niemal wcale wykorzystać. Bitwa pod Lenino w 1945
...tylko to potwierdziła – wycofał polskie oddziały z walki.

Przykład 7.

Rozstrzygnięcie: Tak

Uzasadnienie: Można odczytać z 1. źródła, iż Armia Polska
...ma być podległa Armii sowieckiej. Źródło 2 opisuje
...taka sytuację, kiedy to przywódca ^{sowiecki} ~~francuski~~ Stalin kazał
...się wycofać kościuszkowcom z dalszych walk.

Przykład 8.

Rozstrzygnięcie: Tak

Uzasadnienie: Pomimo tego jest o tworzeniu Armii Polskiej,
...informacje nie są zbyt liczne w kontekście walk pod Lenino.
...Tak więc teksty się potwierdzają.

Przykład 9.

Rozstrzygnięcie: Nie

Uzasadnienie: Źródło 1 mówi o okresie między 2 wojny światowej.
...Źródło 2 mówi o okresie zaborów.

Kolejnym trudnym zadaniem było zadanie 21.2., w którym zdający na podstawie dwóch źródeł ikonograficznych (fragmentu strony tytułowej czasopisma i fragmentu plakatu) mieli rozstrzygnąć, które z nich nawiązuje do inwestycji z okresu rządów sanacji w Polsce. Zadanie sprawdzało znajomość najważniejszych wydarzeń z okresu II Rzeczypospolitej oraz umiejętność interpretacji źródeł ikonograficznych. Ponadto zdający musieli odwołać się do faktografii. Poziom wykonania zadania wyniósł 29%. Odpowiedzi wzorcowych było niewiele (przykłady 10.–11.). Najczęściej dominowało proste, ale poprawne uzasadnienie (przykłady 12.–13). Bardzo dużo było odpowiedzi błędnych, w których wskazywano na Gdynię (przykłady 14.–16.).

Przykład 10.

Rozstrzygnięcie: źródło 1.

Uzasadnienie: Budowę Centralnego Odkęgu Przemysłowego rozpoczęły dopiero rządy sanacji, natomiast budowę portu w Gdyni ~~został~~ rozpoczęto już długo przed 1926 r. i była to ~~zastandowana~~ inwestycja o charakterze ponadpartyjnym

Przykład 11.

Rozstrzygnięcie: 1

Uzasadnienie: Port w Gdyni zaczął być budowany na początku okresu międzywojnia z powodu wybuchu wojny celnej z Niemcami, wtedy jeszcze nie powstała sanacja. Centralny Odkęgu Przemysłowy był inwestycją rozpoczętą przez rząd Sanacji

Przykład 12.

Rozstrzygnięcie: źródło 1

Uzasadnienie: Źródło 1 nawiązuje do inwestycji rozpoczętej w okresie rządów sanacji w Polsce, ponieważ C.O.P. Centralny Odkęgu Przemysłowy skupiał się na przemyśle ciężkim co było kluczowe dla sanacji.

Przykład 13.

Rozstrzygnięcie: 1

Uzasadnienie: C.O.P powstał w okresie rządów sanacji, miał pomóc w rozwoju przemysłu w nowo powstałym państwie po odzyskaniu niepodległości.

Przykład 14.

Rozstrzygnięcie: 2

Uzasadnienie: W okresie sanacji rozpoczęto budowę portu w Gdyni, który miał utężyć handel. Przedstawiono to na źródle 2.

Przykład 15.

Rozstrzygnięcie: 2

Uzasadnienie: W czasie rządów sanacji rozpoczęto budowę nowoczesnego portu w Gdyni.

Przykład 16.

Rozstrzygnięcie: 2

Uzasadnienie: Otwarcie nowego portu w Gdyni namierzało do inwestycji zapoczątkowanej w okresie rządów sanacji w Polsce i krył się w polityce „Solidarności”. Polacy mieli co do powiedzenia.

Fragment Aktu konfederacji warszawskiej był wyposażeniem źródłowym do wiązki zadań 9.1., 9.2., oraz 9.3. Najwięcej trudności sprawiło zdającym zadanie 9.2. (poziom wykonania – 29%). Sprawdzało ono umiejętność analizy treści dokumentu z epoki w kontekście wydarzeń i procesów historycznych. Ponadto oczekiwano od zdających znajomości podstaw prawnych tolerancji religijnej w Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVI wieku. Zadanie polegało na podaniu stosowanej w historiografii nazwy dokumentu zacytowanego w źródle. Analiza odpowiedzi zdających wskazuje na to, że znaczna część z nich udzielała zupełnie błędnych odpowiedzi, nie związanych z problematyką poruszoną w treści dokumentu (przykłady 17. i 18.). Kolejną grupą błędnych odpowiedzi były takie, w których zdający na podstawie treści źródła próbowali wywnioskować nazwę dokumentu (przykłady 19. i 20.). Inną kategorią błędnych odpowiedzi udzielanych przez zdających były takie, w których podawali nazwy innych dokumentów przyjętych w tym okresie (przykłady 21. i 22.). Ponadto z analizy odpowiedzi wynika, że jednym z czynników, który wpłynął na niski wynik zadania, był znaczny odsetek braku odpowiedzi.

Przykład 17.

depesza

Przykład 18.

zapomnienia od innych jeźdźców

Przykład 19.

...Bezkrólowie...

Przykład 20.

...edykt o tolerancji religijnej...

Przykład 21.

...iluzja Brzeska...

Przykład 22.

...instytucje keryjowskie...

Wyposażenie zadania 11.2. stanowiły fragmenty trzech aktów prawnych uchwalonych pod koniec XVIII wieku. Pierwszym z nich był fragment konstytucji amerykańskiej, kolejnym wyjątek z francuskiej konstytucji z okresu rządów Dyktatoratu, a ostatnim fragmentem była polska *Konstytucja 3 maja* uchwalona w czasie Sejmu Czteroletniego. Aby poprawnie rozwiązać zadanie, zdający musieli wykazać się między innymi umiejętnością porządkowania i synchronizowania wydarzeń z historii powszechnej i dziejów ojczystych. Udzielenie poprawnej odpowiedzi wiązało się z wykonaniem kilku czynności. Najpierw należało dokonać poprawnego rozstrzygnięcia, który z zacytowanych dokumentów powstał najwcześniej. Kolejnym krokiem było poprawne uzasadnienie swojego stanowiska z odwołaniem się do źródeł oraz wiedzy własnej. Niejednokrotnie już na pierwszym etapie zdający napotykali problem i dokonywali niewłaściwego rozstrzygnięcia (przykłady 23. i 24.). Z analizy odpowiedzi zdających wynika, że najczęściej wybierali dokument C (*Konstytucja 3 maja*) zamiast dokumentu A (konstytucja amerykańska). Najczęstszym błędem popełnianym przez zdających było niepoprawne uzasadnienie lub popełnianie w nim błędów merytorycznych (przykłady 25.–27.). Kolejne przykłady (28.–31.) ukazują najbardziej typowe, poprawne rozwiązania. Zdający, uzasadniając poprawne rozstrzygnięcie, najczęściej odwoływali się do informacji, że konstytucja amerykańska była pierwszą konstytucją na świecie, dodatkowo podawali właściwe daty lub czas przyjęcia cytowanych aktów prawnych.

Przykład 23.

Rozstrzygnięcie:C.....

Uzasadnienie: ...Ponieważ fragment dokumentu C mówi o sprawowaniu władzy przez króla, a w dokumentach A i B są różne izby i organy...

Przykład 24.

Rozstrzygnięcie: B

Uzasadnienie: Fragment B zawiera najwcześniejszy fragment C odnosi się do Alchimy we Francji, Fragment A natomiast do sytuacji po zjednoczeniu Stanów Zjednoczonych we Francji B natomiast zawiera fragmenty parlamentu Anglii który miał miejsce najwcześniej. [do historii Polki nie ma tymi kongresami, założonym w 1815 r.]

Przykład 25.

Rozstrzygnięcie: A

Uzasadnienie: Opisuje on ustroj starożytny grecki, a więc powstał najwcześniej

Przykład 26.

Rozstrzygnięcie: X A

Uzasadnienie: Jest to fragment Konstytucji III maja, która była najwcześniejszą z powstałych (ponieważ było jej nie przed 3. rokiem)

Przykład 27.

Rozstrzygnięcie: A

Uzasadnienie: Dokument A to Deklaracja Konstytucji USA z 1787 r.; Konstytucja Dyktatoratu jest z 1793 r., a Konstytucja Królestwa Polskiego z 1791 r.

Przykład 28.

Rozstrzygnięcie: A

Uzasadnienie: Dokument A to konstytucja Stanów Zjednoczonych, znana jako "pierwsza konstytucja na świecie". Dokument C to konstytucja Polski (1. w Europie), a dokument B to konstytucja Francji z okresu dyktatoratu (ogłoszona po Polsce i USA).

Przykład 29.

Rozstrzygnięcie: A

Uzasadnienie: W fragmencie A podana jest konstytucja Stanów Zjednoczonych (utworzenie Senatu i Izby Reprezentantów oraz wybór członków Izby Reprezentantów przez poszczególne stany). Ta konstytucja jest uważana za pierwszą na świecie.

Przykład 30.

Rozstrzygnięcie: A

Uzasadnienie: Jest to fragment A, ponieważ mówi on o Konstytucji Stanów Zjednoczonych Ameryki w latach 80. XVIII wieku, a więc pierwszej na świecie konstytucji. pozostałe fragmenty dokumentów nie miały zostać na tym końcu XVIII wieku tj. w latach 80.

Przykład 31.

Rozstrzygnięcie: A

Uzasadnienie: Konstytucja USA (A) powstała w 1787 r. Frag. B dotyczy Francji po przewrocie termidoriańskim - lata 90-te XVIII w. Za to Konstytucja 3-go maja (C) powstała w roku 1791.

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najlepiej

Najłatwiejszym zadaniem w tegorocznym arkuszu egzaminacyjnym okazało się zadanie 15.1. (poziom wykonania – 83%). Wyposażeniem tego zadania był fragment opracowania historycznego opisujący okres tzw. głodu bawełnianego, jaki dotknął przemysł włókienniczy na Wyspach Brytyjskich w II połowie XIX wieku. Zadanie sprawdzało umiejętność analizy tekstu historiograficznego oraz dostrzegania zależności pomiędzy wydarzeniami politycznymi a procesami gospodarczymi. Zdający mieli ocenić prawdziwość dwóch stwierdzeń odnoszących się do tekstu źródłowego. Poniżej zamieszczono przykłady poprawnej (przykład 32.) i niepoprawnej (przykład 33.) odpowiedzi.

Przykład 32.

1.	Głód bawełniany był społeczno-gospodarczą konsekwencją wybuchu wojny secesyjnej.	☒	F
2.	Autor tekstu tłumaczy wysokie bezrobocie zmianą technologii produkcji włókienniczej.	P	☒

Przykład 33.

1.	Głód bawełniany był społeczno-gospodarczą konsekwencją wybuchu wojny secesyjnej.	P	F
2.	Autor tekstu tłumaczy wysokie bezrobocie zmianą technologii produkcji włókienniczej.	P	F

Jednym z zadań, które wypadło bardzo dobrze, było zadanie 17.1. Sprawdzało ono umiejętność analizy źródła ikonograficznego oraz tekstu XIX poprawki do konstytucji Stanów Zjednoczonych. Zadanie weryfikowało też znajomość terminologii historycznej. Zadanie okazało się łatwe dla zdających (poziom wykonania – 81%). W poprawnych rozwiązaniach pojawiała się wzorcowa odpowiedź (przykład 34.), ale najczęściej pojawiały się odpowiedzi skrótowe (przykłady 35. i 36.). Poza tym zdający posługiwali się innymi, alternatywnymi terminami (przykład 37. i 38.). Mimo, że zadanie było dość łatwe dla zdających, to zdarzały się także odpowiedzi całkowicie błędne (przykład 39.).

Przykład 34.

... ruch sufrażystek ...

Przykład 35.

... sufrażystki ...

Przykład 36.

... Sufrażyzm ...

Przykład 37.

... emancypacja kobiet ...

Przykład 38.

... feminizm ...

Przykład 39.

... Lizajotki ...

Kolejnym łatwym dla zdających zadaniem w tegorocznym arkuszu było zadanie 6., które sprawdzało umiejętność analizy i interpretacji planu miasta. Zaznaczono na nim kilka ośrodków zasiedlenia. Zdający mieli wskazać ten, który był lokowany na prawie niemieckim. W uzasadnieniu swojej odpowiedzi mieli podać informacje odczytane z planu. Zadanie okazało się łatwe dla zdających (poziom wykonania 74%). W poprawnych rozwiązaniach zdający zwracali uwagę na regularną siatkę ulic lub obecność prostokątnego rynku w centrum (przykłady 40.–42.). Zdarzały się odpowiedzi, w których nie ma odwołania do informacji znajdujących się na planie (przykład 43.), a także odpowiedzi błędne (przykład 44.).

Przykład 40.

Rozstrzygnięcie:3.....

Uzasadnienie: Jest to lokacja na prawie niemieckim gdyż widoczne są ulice przecinające się pod kątem prostym oraz centralnie położony rynek.

Przykład 41.

Rozstrzygnięcie:3.....

Uzasadnienie: Miasto oznaczone cyfrą 3 ma charakterystyczne cechy miasta lokowanego na prawie niemieckim na przykład: widoczna, zaplanowana siatka ulic oraz rynek położony w centrum miasta.

Przykład 42.

Rozstrzygnięcie:3.....

Uzasadnienie: Na mieście oznaczonym nr 3 widoczne prawo magdeburskie tj. centralnie ulokowany rynek i ulica pod kątem prostym do centralnego placu.

Przykład 43.

Rozstrzygnięcie:3.....

Uzasadnienie: Poziemie miasta lokowane na prawie niemieckim różniły się w zależności od czasu lokacji i poprzez uliczny plan miasta. W najstarszych miastach

Przykład 44.

Rozstrzygnięcie:2.....

Uzasadnienie: Na mapie miasta lokowane na prawie niemieckim oznaczone cyfrą 2. Takie miasta nie miały ani rynku, ani prostokątnego układu ulic, ich główną cechą była główna ulica, przy której znajdował się kościół, czego odzwierciedlenie znajdujemy na mapie.

Wyposażeniem zadania, które otwierało arkusz egzaminacyjny w tegorocznej sesji, były różnorodne źródła historyczne. W źródle 1. zamieszczono trzy fotografie naczyń używanych w różnych starożytnych kręgach kulturowych. Jedno z nich – kanopa – związane było z rytuałem mumifikacji zwłok oraz obrządkami pogrzebowymi w starożytnym Egipcie. Wskazuje na to charakterystyczny kształt naczynia oraz użycie pisma hieroglificznego na jego ścianie. W źródle 2. przedstawiono fragment opracowania historycznego, gdzie w syntetycznej formie opisano proces balsamowania zwłok w państwie faraonów. Zdający musieli wykazać się umiejętnością analizy różnorodnych materiałów źródłowych. Ponadto powinni wykazać się znajomością osiągnięć cywilizacji Bliskiego Wschodu. Polecenie składało się z dwóch części: w pierwszej należało dokonać rozstrzygnięcia, na której fotografii ze źródła 1. przedstawiono naczynie wykorzystywane podczas rytuału opisanego w źródle 2., w drugiej zdający musieli uzasadnić odpowiedź, odwołując się do informacji zawartych w obu źródłach. Wyniki zadania wskazują na to, że większość zdających udzieliła poprawnej odpowiedzi w obydwu częściach zadania (poziom wykonania – 73%). Z analizy odpowiedzi zdających wynika, że za poprawnym rozstrzygnięciem szło właściwe uzasadnienie, odwołujące się do obydwu źródeł (przykłady 45.–48.). Niepoprawne odpowiedzi, w przeważającym stopniu, wynikały z niewłaściwego rozstrzygnięcia w pierwszej części zadania (przykłady 49. i 50.)

Przykład 45.

Rozstrzygnięcie: C

Uzasadnienie: Przedtutek ten stosowano w starożytnym Egipcie, w mianym
 stwierdzenie ze źródła 2. jest mianem o egipskim bogu Horusie. W źródle 1 mianym,
 charakterystyczne hieroglify, dla tamtego czasu i metoda pisma.

Przykład 46.

Rozstrzygnięcie: C

Uzasadnienie: Naczynie posiada widoczne hieroglify, a to
 jest charakterystyczne dla starożytnego Egiptu, a w źródle
 2. jest również opisany rytuał preparowania zwłok przed mumifikacją
 - organy wkładano do naczynia - obzdu przygotowanego przez kapłanów egipskich

Przykład 47.

Rozstrzygnięcie: C

Uzasadnienie: Podany rytuał był charakterystyczny dla
 cywilizacji starożytnego Egiptu, naczynie C
 nie tylko przedstawia charakterystyczne cechy z kultury
 starożytnego Egiptu, na naczyniu widoczne hieroglify i głowa
 zwłoka (z mumifikacją). W tym naczyniu umieszczano organy.

Przykład 48.

Rozstrzygnięcie:C.....
 Uzasadnienie: Fotografia C przedstawia narysnie wykorzystane materiały tego rytu, ponieważ w tekście jest wspomniany jest Horus, ryli jeden z Bogów Starożytnego Egiptu, a ta fotografia pochodzi właśnie stamtąd.

Przykład 49.

Rozstrzygnięcie:B.....
 Uzasadnienie: Źródło to przedstawia narysnie, które ma otwartą górę, a źródło 2. ma jest o wyrażeniu wnętrza, jest to też narysnie B.

Przykład 50.

Rozstrzygnięcie:A.....
 Uzasadnienie: Źródło 2. opowiada o dziejach zwiastymi z kulturę grecką, o tym Źródło Informacje zwiast z postaci Horusa, która widzi na stół. Ilustracja A, na której są widoczne horyzonty, przepaść.

Innym stosunkowo łatwym zadaniem było zadanie 3.2., które sprawdzało umiejętność analizy i interpretacji źródła ikonograficznego. Na jego podstawie zdający mieli rozpoznać, czy zaprezentowana budowla była typowa dla cywilizacji starożytnej Grecji czy starożytnego Rzymu. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia zdający mieli odwołać się do jednego elementu widocznego na fotografii. Zadanie okazało się dosyć łatwe (poziom wykonania – 68%). Większość zdających poprawnie wskazywała na starożytny Rzym i przedstawiała jedną cechę widoczną na fotografii (przykłady 51.–53.). Były także błędne uzasadnienia odwołujące się do nieodpowiednich elementów widocznych na ilustracji (przykład 54.) lub takie, w których tego elementu nie wskazywano w ogóle (przykład 55.) Część zdających wskazywała błędnie na cywilizację starożytnej Grecji, przypisując jej stosowanie łuków (przykład 56.) lub wskazując na istnienie kolumn lub kolumnady (przykłady 57. i 58.)

Przykład 51.

Rozstrzygnięcie: starożytny Rzym

Uzasadnienie: Budowla jest typowa dla cywilizacji starożytnego Rzymu, ponieważ to właśnie w tej cywilizacji akwedukty były wprowadzane, a na fotografii widzimy Tuki, które są charakterystyczne dla Rzymu.

Przykład 52.

Rozstrzygnięcie: Starożytny Rzym

Uzasadnienie: W budowie przedstawionego akweduktu wykorzystany został Tuki, co stanowi charakterystyczny element architektury rzymskiej.

Przykład 53.

Rozstrzygnięcie: Rzymu

Uzasadnienie: Rzymskie budowle charakteryzowały się Tukami, które są widoczne na zdjęciu.

Przykład 54.

Rozstrzygnięcie: Rzym

Uzasadnienie: charakterystyczne dla cywilizacji rzymskiej było budowanie mostów, by doprowadzić do miast wodę - budowane z łamienia, charakter widać na ilustracji

Przykład 55.

Rozstrzygnięcie: starożytnego Rzymu

Uzasadnienie: Powinno Rzym w efekcie swoich zwycięstw na zdobitych terenach budował one budowle, przede wszystkim to służyły też temu, że wszystkie drogi prowadziły do Rzymu.

Przykład 56.

Rozstrzygnięcie: dla Grecji

Uzasadnienie: Charakterystycznym elementem dla budowni z okresu kultury starożytnej Grecji są Tuki triumfalne, które również widać na powyższej fotografii.

Przykład 57.

Rozstrzygnięcie:Grecja.....
 Uzasadnienie: Na fotografi widimy kolumny / kolumniady, które były charakterystyczne kolumnady dla tej cywilizacji.....

Przykład 58.

Rozstrzygnięcie:Poprawna Grecji.....
 Uzasadnienie: Wobec samej Sof. kolumny i charakterystycznym dla tego stylu.....

Zadanie rozszerzonej odpowiedzi – wypowiedź argumentacyjna

Ostatnie zadanie w arkuszu polegało na napisaniu rozszerzonej odpowiedzi na jeden z trzech tematów. Każdy z nich zawierał tezę, wobec której zdający mógł zająć dowolne stanowisko i następnie je uzasadnić trafnie dobranymi argumentami, odnoszącymi się do wskazanych w temacie aspektów. Tematy były zróżnicowane pod względem epok historycznych jak i obszarów historii. Zdający mieli swobodę w wyborze tematu do realizacji, a także w zakresie zajmowania stanowiska wobec zawartej tam tezy, a przede wszystkim w dobrze argumentów. Najwyżej punktowane były prace, w których zdający w pełni funkcjonalnie wykorzystali wiedzę historyczną, czyli uzasadnili swojego stanowisko bogatą argumentacją wspartą trafnie dobraną faktografią i właściwie użytą terminologią historyczną. W kryterium A (narracja historyczna) zdający mogli uzyskać maksymalnie 12 punktów, natomiast w kryterium B (spójność wypowiedzi) – maksymalnie 3 punkty. Poziom wykonania tego zadania w kryterium A wyniósł 30%, natomiast w kryterium B 52%.

Temat 1: *Władysław Jagiełło był najwybitniejszym władcą Polski z dynastii Jagiellonów. Zajmij stanowisko wobec powyższej tezy i je uzasadnij, uwzględniając w swojej argumentacji aspekty: militarny, ustrojowy i społeczno-gospodarczy.*

Poprawna realizacja tematu oparta była na wykazaniu się przez zdających wieloma, różnorodnymi oraz złożonymi umiejętnościami historycznymi. W pierwszej kolejności należało wykorzystać w tworzeniu narracji historycznej umiejętność budowania argumentacji, która uwzględniała różnorodne aspekty (militarne, społeczno-gospodarcze oraz ustrojowe) procesu historycznego. Ponadto zdający powinni wykazać się zdolnościami selekcjonowania, hierarchizowania oraz porządkowania chronologicznego wydarzeń historycznych. Szczegółowa wiedza, którą zdający powinni wykorzystać w realizacji tematu 1., odnosiła się w przeważającym stopniu do dziejów Polski w okresie panowania dynastii Jagiellonów. Wobec postawionej w temacie tezy zdający zajmowali dosyć różnorodne stanowisko. Dominowało stanowisko potwierdzające słuszność postawionej w temacie tezy. Jednak nie zawsze wiedza historyczna była wykorzystywana w pełni funkcjonalnie przez zdających, a co za tym idzie argumentacja w poszczególnych aspektach była powierzchowna (przykład 59.). Realizacja zamieszczona w przykładzie 60. ukazuje natomiast, jak w pełni funkcjonalnie mogła być użyta wiedza historyczna do opisu osiągnięć Władysława Jagiełły. W realizacjach zamieszczonych w przykładach 61. i 62. zdający zaprzeczali tezie postawionej w temacie. W opozycji do osiągnięć króla Władysława Jagiełły stawiali zasługi innych przedstawicieli dynastii Jagiellonów.

Przykład 59.

~~Władysław~~ Czasy Jagiellonów w Polsce, nie można opisać w prosty sposób, były to czasy wielkich i upadków dla naszej ojczyzny. Jedynym okres w którym panował Władysław Jagiełło były najjaśniejsze na reszty dynastii.

Jagiełło pochodził z Litwy, jego litewskie imię brzmiało „Jagaita”, jest to o tyle istotne

że imię Jagiełło został królem Polski, był poganinem i dzięki przyjęciu chrztu, co było konieczne, dla zawarcia małżeństwa z Jadwigą i przyjęciem korony. Wybor Władysława jako męża Królowej Jadwigi tylko udowodniło przyjaźń polsko-litewską i potwierdziło Unię jaką ze sobą tworzyliśmy. Po przedwczesnej śmierci Jadwigi Władysław został jedynym królem Polski. Jego regdy poprosiły bezpieczeństwo w kraju poprzez zapewnienie lepszej ochrony na szlaku przed bandytami i śledzeniem. Dzięki połączeniu dwóch armii Jagiełło zbudował bezpieczeństwo międzynarodowe i powołał to mu pomógł terytorium krzyżackiej dojrzałości. W lipcu 1410r. Władysław Jagiełło odniósł wielkie zwycięstwo pod Grunwaldem. Hojska prowadzone pod jego dowództwem zwyciężyły z co siłami kokonu krzyżackiego, prowadzonego przez ¹⁰ Wielkiego mistrza Ulricha Von Jungingen. Zwycięstwo to przyniosło wielkie uspokojenie kokonu krzyżackiego na rzecz korony Polskiej. Zawarował oboje sojusze dzięki aranżacji ^{swój} ~~sojuszu~~ kolejnych małżeństw, i umocnił pozycję polski na arenie międzynarodowej Europy tamtego okresu. Władysław Jagiełło sprawował urząd w Krakowie na królestwie Nowej i tym czasie na Litwie władzę w jego imieniu sprawował członek jego rodziny (brat)

Władysław Jagiełło był zdecydowanie
 jednym z najważniejszych władców ~~Polski~~ w ~~jej~~ historii
 Polski, stanowił on most łączący Polskę z Litwą
 co było kluczowe dla przetrwania naszej Unii.⁷²
 Był on pierwszym Jagiellonem na polskim tronie,
 niesfety przedwczesną śmiercią Królowej Jadwigi zakończyła
 dynastia Andegawenów w ~~Polsce~~ Polsce, lecz Władysław
 stworzył nowy rozdział w historii naszego kraju.¹⁶⁴
 Myślę, iż Władysław Jagiełło był ~~nie~~ jednym
 z najlepszych władców Polski i bez wątpienia
 najlepszym z dynastii Jagiellonów. Nie bez powodu
~~Jagiełło znajduje się~~ podobizna Władysława
 Jagiełły znajduje się na banknocie stu
 złotych, ~~przez co~~ jest to uhonorowanie
 jego wstępu w naszych czasach. ~~Wszystko to dowodzi~~
 Wszystko to dowodzi prawdziwości tego
~~tematu~~ w temacie.
 przedstawionej

Przykład 60.

Polska po śmierci ^{bezpłodnej} króla Kazimierza
 Wielkiego w 1370 r. ~~znalazła się w~~ znalazła się w
 niemałym ~~trudnym~~ kłopotcie. Na szczęście,
 dzięki zapobiegawczym działaniom króla
 i ~~z~~ wcześniejszym ułaskom, na tronie w
 1370 r. zasiadł sióstrzeniec króla
 Ludwik Andegawenów. W 1382 r. Ludwik

~~W~~ sily zakonu Krzyzackiego.
 W 1410 r. doszlo do ostatecznego starcia
 pod Grunwaldem. Jagiello jednal
~~do~~ starzenie zaplanowal atak.
 Bitwa miala miec miejsce w upalnym
 dniu. Jagiello wiec szel w cieciu
 ze swoimi oddzialami przed udezeniem,
 kiedy sily Krzyzackie uchwaly na starcie
 w upale. W koncu Jagiello zdecydowal
 sie na atak, a ~~do~~ jego sily zupełnie
 rozbity Krzyzacy. Po bitwie pod Grunwaldem
 wojna litewska powrocila na Litwe, a
 Jagiello probowal zabyc Melbork, stolice
 panstwa Krzyzackiego, to jednak okazalo
 sie nie mozliwe. Ju po zakonczeniu walk
 Jagiello prowadzil z zakonem wojne polaczone,
 a ~~do~~ jego wojna sily powrozenie w
 panstwie Krzyzackim. U boku Jagielly w wojnach
 z Krzyzakami walczyli wybitny myslarz
 Zawisza Czerny. Mimo, iz Jagiello
 nie wladlo sie w pełni zlikwidowac
 Zakonu Krzyzackiego, bitwa pod Grunwaldem
 stawalas niezwykle istotny dla Polakow
 sukces i ~~dotychczas~~ do dzisiej uznawana
 jest za jeden z najwiekszych sukcesow
 polskiego orzecz.
 Wladyslaw Jagiello w duzym
 stopniu przyczynil sie do ^{zapożyczkowaniu} zmian ustrojowych

~~Władysław~~ umarł bez męskiego potomka, a tron Polski odziedziczył po nim jego młodsza córka Jadwiga. Kanonicy krakowscy szybko więc zaczęli szukać kandydata na męża dla młodej dziewczyny. Po kilku namysłach wybrano Władysława Jagiełłę Wielkiego, księcia litewskiego. Poprzez małżeństwo i onie wkręcił w 1385 r. Jagiełło został najpięknym małżonkiem króla Polski, a później samodzielnym władcą. Rządził on do śmierci w 1434 r. Zapoczątkował on dynastię Jagiellonów. Patrząc na jego wielkie osiągnięcia w polityce i wojnach, nie trudno jest stwierdzić, iż był on najwybitniejszym władcą Polski z dynastii Jagiellonów. Władysław Jagiełło doprowadził do najwybitniejszego zwycięstwa w historii Polski. Za jego panowania coraz większym problem stawał się zakon Krzyżacki. Był on świadomy, iż sprawa ta wymaga rozwiązania. Jako wybitny wojskowy i strateg rozumiał, iż poważne zagrożenie ze strony Zakonu. Jagiełło sprzymierzył się więc z Witoldem i wspólnymi siłami Polska - Litwa pokonała ich na

w Królestwie Polskim w późniejszych latach. Dzięki unii w Horodzie w 1413 r. ustanowił on na Litwie urząd Wielkiego Księcia Litewskiego, którym wówczas miał być Witold. Unia również wiele przyniosła Polsce i ~~stanowiła~~ ^{mogła} stanowić punkt wyjściowy w przyszłych wydarzeniach. ~~Wskazywała ona~~ Dodatkowo dzięki Jagiellom coraz bardziej umacniała się w Polsce odrębność szlachty. Dzięki nadaniu przywileju szlacheckiego i czerwinińskiego rozstrzygnięto się w Polsce wzrost szlachty, które w przyszłości zaczęła dążyć do ~~wprowadzenia~~ wprowadzenia demokracji w państwie. Jagiello wiele ~~zrobił~~ dokonał dla Polski i kwestii relacji polsko-litewskich, co ~~wpłynęło~~ wpłynęło później na kształt polityczny Rzeczypospolitej Obojga Narodów. ~~Władca ten~~ Władca ten również przywilejami, które nadał szlachcie zapoczątkował demokratyczne zmiany, gdzie obywateli zyskiwali coraz więcej praw.

Jagiello zrobił ~~ogromne~~ bardzo wiele dla rozwoju państwa polsko-litewskiego. W 1430 r. i 1433 r. nadał on szlachcie przywileje jędrzejowski - krakowski, które zapewniały szlachcie nieetykietę ~~nieetykietę~~.

osobistą bez wymogu zgody. Już wcześniej
 zapewnił on bezpieczeństwo nietykalności majątku
 Dzięki unii polsko-litewskiej taboru z
 Litwy do Polski oraz w drugą stronę
 mogły być ~~bez~~ bez cła ~~wy~~ przewożone
 przez granicę, co pobudziło handel
 w Królestwie. Jagiełło również dbał o
 interesy ~~Polski~~ Polski, kiedy wystąpił
 delegację na sobór w Konstancji w latach
 1414-1418 r., aby walczyć o korzyści
 dla Polski wynikające z rozwiązania
 problemu krzyżackiego. Wyjechał on tam
 Pania, Hradkowiec i Zawisza Czarny.
 W okresie panowania Władysława
 Jagiełły w Polsce przypadł na krótki
 okres wojen z Zakonem Krzyżackim i
 burzliwy czas na Litwie, gdzie nadatką
 przeciwko Jagellom podburzał Kiejstut.
 Jednak władca wytrzymał obrotową
 rękę z tej sytuacji. Podczas panowania
 Jagiełły dokonano się najważniejszych
 w dziejach Polski wyzwoleń i utworzył
 pod Głumielem. Zaprojektował on
 przez nadzwyczajne przywileje zmiany w
 ustroju polskim. Dodatkowo zawarte
 przez niego unie polsko-litewskie
 przyniosły państwu wiele korzyści.
 Dlatego więc ~~twierdzić można~~ ^{twierdzić można}, że Jagiełło
 był najwybitniejszym królem z dynastii
 Jagiellonów.

Przykład 61.

Władysław Jagiełło, który do Polski przyjechał jako Jagaita ^(z rodu Giedyminowiczów), doprowadził do wielu istotnych zmian, a także przewodził Polsce ~~na~~ podczas kilku konfliktów. Był on pierwszym Jagiellonem na ~~na~~ polskim tronie, ^(na polskim tronie) a po nim zasiadało jeszcze 6 innych członków tej dynastii. Mimo że był on wybitnym władcą, to uważam, że zarówno ~~na~~ pod kątem militarnym, ustrojowym, jak i społeczno-gospodarczym można znaleźć władcę, który dokonał rzeczy ważniejszych dla Polski. Uważam więc, że nie był on najwybitniejszym królem z dynastii Jagiellonów.

Rozważania zacznę od analizy aspektu militarnego. Jak ~~ponadto wiadomo~~, Jagiełło ^{znany jest} ~~zastąpił~~ przede wszystkim ze słynnej bitwy pod Grunwaldem z roku 1410. Miała ona miejsce podczas wojny z Knyżakami z lat 1408-1411. Warto jednak zauważyć, że zaraz po tej bitwie Polacy uciekli się pod Malbork, aby zdobyć główną twierdzę krzyżacką. ~~Wtedy też~~ Oblężenie to zakończyło się porażką Polaków. Niedługo potem, bo w 1411 doszło do pierwszego pokoju w Toruniu. Jagiełło nie wykonywał nabywcie swego zwycięstwa, a korzyści z tej wojny dla Polski były minimalne. Mimo misłowskiej poprawdzonej bitwy, ~~to konsekwentnie nie przyniosło~~ ^{wojna} dzień później ~~na~~ Polska reszta wojny nie została poprawdzona z wykorzystaniem sprytu i nie przyniosła się znacząco dla Polski. ~~Wtedy~~ Jagiełło ostatecznie umiera w 1434, a terytorium Polski nie zostało znacząco przez niego poszerzone. Znaczenie sprawniejszy militarnie wydaje się być ^{przyczyną} Kazimierz Jagiellończyk, trzeci z dynastii Jagiellonów na tronie ^{polskim}. To on, dzięki wojnie z Knyżakami (wojna 13 letnia) w 1466 na skutek II pokoju Toruńskiego doprowadził do przyłączenia Pomorza do Polski. Była to niezwykle ważna dla Polski zdobycz, umożliwiająca nam bowiem handel morski. ~~Dokonał~~ ^{dokonał} to czyni Kazimierza ~~na~~ ^{dokonał} znaczenie ważniejszego, niż te, do których doprowadził Władysław Jagiełło.

Należy również zwrócić uwagę na aspekt ~~na~~ ustrojowy. Wątpliwą ~~zastępcą~~ Władysława Jagiełły jest

do prawodawstwa poprzez ślub z Jadwigą Andegawenską do unii personalnej między Polską a Litwą. Unia ta była jednak o tyle słaba, że kraje Litwy jedynie osada króla, a ~~polityka~~ nie miał wszystkie inne aspekty były niezależne. Jednocześnie Witold na Litwie wszczął przeciw królowi Jagielle protest, a ich spór zakończył się wzmacnieniem pozycji Witolda na Litwie. Władza Jagielly wydaje się więc być niewystarczająca silna, co w XVI wieku rozumiał ostatni Jagiellon na polskim tronie - Zygmunt August. Doprowadził on w 1569 roku do Unii realnej między Polską a Litwą ^(unia augustowska). W relacji tej nie tylko ~~instytucje~~ król Jagiellon te dwa państwa ale także polityka zagraniczna, waluta, podatki i sejmy. Rolą było jedynie wojsko i skarbiec Litwy i Polski. Analizując więc kwestie ustrojowe ponownie dochodząc do wniosku, że to nie Władysław Jagiello był najwybitniejszym Jagiellonem.

Dla dopełnienia analizy warto zwrócić uwagę również na aspekt społeczno-gospodarczy. Za czasu Władysława Jagielly możemy zauważyć wiele inwestycji w kulturę - wraz z małżonką dofinansowywali m.in. Akademię Krakowską. Gospodarka ~~wydawała się być słabą~~, ale była w dobrej kondycji, toteż wojny mimo obciążenia budżetu państwa nie doprowadziły do skrajnych klęsk. Powszechnie wiadomo jednak, że największy okres rozkwitu społeczno-gospodarczego za czasów panowania dynastii Jagiellonów przypada na tzw. "złoty wiek" czyli czas panowania Zygmunta Starego i Zygmunta Augusta.

Polska w tych tamtych czasach doświadczyła ogromnego
 rozwoju gospodarczego. Nazywana była spichlerzem Europy,
 bo to od nas kupowano zboże ~~na~~ ^z wielu zakątkach
 kontynentu. Poza tym, dzięki obecności włoskiej żony
 Zygmunta Starego - Bonie Sforzy do Polski wprowadzono
 wiele elementów włoskiej kultury. Pojawiało się nowe jedzenie,
~~ona~~ rozpowszechniła się mioszczyzna. Również ~~markiz~~
~~Zygmunt August~~ ~~i August~~ ~~nie~~ warto zwrócić
 uwagę na kwestię religijną. ~~W~~ Za czasów Zygmuntowych
 panowała tolerancja religijna, a Polskę nazywano państwem
 bez szosy. Jak mówił sam Zygmunt August, był on królem
 ludzi, a nie ludzkich sumień. Sprawiało to, że do Polski
 chętnie przyjeżdżali ludzie z różnych zakątków ~~świata~~ ^{Europy},
 często znajdując tu schronienie. Oboj królowie inwestowali
 również bardzo duże kwoty w rozwój kultury i architektury,
 dzięki czemu m.in. ~~całkowicie~~ ^{całkowicie} unowocześniono ~~Wawel~~
 Bezkontrowersyjnie wydaje się więc, że w kwestii
 społeczno-gospodarczej ~~napr.~~ Jagiełło zdecydowanie nie
 był najwybitniejszym władcą.
 Podsumowując, Jagiełło był dobrym władcą,
 ale nie miał na krótkim polu jakiś z jego następców
 był od niego znacząco lepszy. Porównując jego dokonania
 militarne do osiągnięć ^{wybitnego} Kazimierza Jagiellończyka, wprowadzono
 przez Jagiełłę ustroj do ustroju ^{wprowadzonego przez} Stanisława Augusta czy
 zestawiając gospodarkę z czasów Władysława i Zygmunto-
 waśwa się jeden wniosek - to nie Władysław
 Jagiełło był najwybitniejszym królem Polski z dynastii
 Jagiellonów.

Przykład 62.

Historię wieloletnie kształtując się nad
 polskim królestwem, wybitnego, idealnego, stanowiącego
 w swym dechach, własnego poglądy, są zgodne
 z jego uczynkami i dokonaniami. Dotychczas jest
 fakt, iż nasz kraj posiada, posiada wiele
 wybitnych jednostek, którym sprawnie przystosowało
 się do rozwoju państwa. Do takich należał
 m.in. Bolesław Chrobry - pierwszy król Polski, który
 za własnego panowania Polska otrzymała biskupstwa w
 Kołobrzegu czy we Wrocławiu, co przyczyniło się do przetrwania
 o jej rozwoju, który zwycięsko walczył w jej wojnach
 polsko-niemieckich. Świetnym władcą był oczywiście także
 Kazimierz Wielki, panujący w latach 1333-1370, za
 którego panowania powstała Akademia Krakowska, co
 przyczyniło się do rozwoju kultury, oświaty
 i do praktycznej szkolnictwa. Oby do takich władców
 zaliczać się Władysław Jagiełło? Czy określenie
 „najwybitniejszy władca z dynastii Jagiellonów”
 pasuje do niego i znajduje odzwierciedlenie
 w jego uczynkach? Należy stwierdzić, iż Władysław
 Jagiełło był świetnym władcą, ^{z wielkim smakiem} natomiast określenie
 „władcy najwybitniejszego” powinno należeć do
 Kazimierza Jagiellończyka, ponieważ to jego
 decyzje przyczyniły się do przetrwania i rozwoju
 państwa Polski, rozwoju szkolnictwa, kultury i
 religii.

Władysław Jagiełło to władca, o którego
 dokonaniach nie sposób zapomnieć. To przede wszystkim dzięki
 jego nieznanym strategiom Polska zwycięsko walczyła
 z Litwą pod Grunwaldem stoczonoj w 1410, gdzie
 Jagiełło sprawnie ze swoim wojskiem obronił się
 przed atakiem króla, wielkiego księcia litewskiego
 Ulubka von Jungingena. Chociaż pokój toruński,

uchwalony w 1411 r. nie był do końca korzystny dla Polaków i Litwinów (nawet uwzględnić fakt, iż zmusić Litwę otrzymała obietnicę nie na stałe), to opór Jagiełły i jego działania strategiczne bezwzględnie zasługują na pochwałę. Jednak w czyim z punktu widzenia na te wydarzenia Jagiełło zasługuje na tytuł najwybitniejszego władcy? To przecież Kazimierz Jagiellończyk dokonał bezpośredniego wyłączenia terytorium polskiego o przyłączenie bezpośrednio terytorium m.in. ~~z~~ ziemie łeczińskie, mińskie, mścisławskie, to w dodatku Prusy Królewskie stały się lennem polskim. Oczywiście Jagiełło w związku z tym, należy stwierdzić, iż to Kazimierz Jagiellończyk dokonał więcej pod względem rozwoju terytorialnego niż Władysław Jagiełło, zatem pod tym względem to Kazimierz Jagiellończyk zasługuje na większe uznanie.

Władysław Jagiełło jest przede wszystkim
znany z kształtowania ustroju demokracji szlacheckiej, a
jego działania znacząco osłabiły system ~~demokratyczny~~
Rzeczypospolitej. Wydobawanie przywilejów szlacheckich
przez niego do dziś historycy uznają za istotny
błąd, który osłabił potęgę naszego narodu.
Przed ~~królem~~ Na Istotne Naro Na Istotny, urogi
zastrugure przywilej jedleniski z 1430; "neminem
captivum nisi iure victum", dożywczaj, nietyralności
osobistej, szlacheckiej. Ten błąd strategiczny w
ogromnym stopniu osłabił Polskę i sprawił, iż

szlacha szukała więc to więcej praw.

Oczywiście, Kazimierz Jagiellończyk także ~~wspierał~~ przyłączył się do wzmacnienia pozycji szlachty poprzez przywileje cerekwicko-neszawski, gdy pragnął poparcia szlachty w zbieżnie z ~~własną~~ wolą z krzyżakami, zaś to dokonania Jagiełły zaważyły ostateczny nastrój i uptychły definitywnie białowie, negatywnie od polityki sprawowanej przez Kazimierza Jagiellończyka.

Dokonania Władysława Jagiełły w kwestii polityki społeczno-gospodarczej, oczywiście miały pozytywny wpływ w kwestii rozwoju państwa, natomiast na większe uznanie definitywnie zasługuje Kazimierz Jagiellończyk - to za jego panowania niesamowicie rozwinęła się Akademia Krakowska, wzmocniła system oświaty. Te dokonania zasługują na najwyższą pochwałę i są godne podziwu.

Reasumując, pragnę stwierdzić, iż Władysław Jagiełło był ważną postacią w dobie Polski Średniowiecznej, o czym mogą świadczyć m.in. jego dokonania podwaliny pod Głuchwaldem z 1410r., zaś jego decyzje ostateczny zaważyły ustrój polski poprzez wydobycie przez niego przywilejów szlacheckich.

Kazimierz Jagiellończyk także dokonywał nieprzemysłane ~~decyzji~~, decyzje, jednakże to za jego panowania Polska osiągnęła większy rozwój, terytorialny i lepszy poziom szkolnictwa, i to właśnie on zasługuje na miarę najbardziej utraconej władzy z doby Jagiellońców.

Temat 2: Lata 1871–1914 są niesłusznie określane jako „belle époque” (piękna epoka).
Zajmij stanowisko wobec powyższej tezy i je uzasadnij, uwzględniając w swojej argumentacji aspekty: polityczny, społeczno-gospodarczy i kulturowy.

Okazało się, że zaprezentowany temat stawiał przed zdającymi duże wymagania. Tylko niewielka część zdających potrafiła w pełni funkcjonalnie wykorzystać swoją wiedzę historyczną i skonstruować bogatą argumentację w odniesieniu do wszystkich aspektów wymienionych w temacie. Najczęściej podejmowano próbę zweryfikowania podanej tezy zmierzając do jej podważenia. Wówczas zwykle wybierano jeden z aspektów, najczęściej polityczny (rzadziej dwa – wtedy dodatkowo pojawiał się aspekt społeczno-gospodarczy). Większość zdających posługiwała się rzeczową argumentacją i właściwą terminologią. W przypadku aspektu politycznego najczęściej zdający koncentrowali się na początku epoki, czyli wydarzeniach roku 1871, oraz jej końcu, opisując szerzej przyczyny wybuchu I wojny światowej (przykład 63.) Czasem zdający dostrzegali inne problemy jak np. rywalizację kolonialną mocarstw, czy sytuację w Rosji (przykłady 64. i 65.) Często jednak zdający mieli problem z przedstawieniem koniecznych faktów dla poparcia swojego stanowiska i argumentacja stawała się powierzchowna (przykład 66.).

Przykład 63.

Lata 1871 - 1914 cenne są, ponieważ pod
nazwą belle époque, czyli w tłumaczeniu na polski -
piękna epoka. Nazwa ta jednak, chociaż po części
właściwa, nie oddaje w pełni charakteru tego
okresu, przez co nie można jej włożyć w całość do
kolejnej stuszy. W powyższej pracy postaram się
udowodnić, że nazwa nadana tej epoce nie
jest w pełni adekwatna i nie oddaje jej prawdziwego
obrazu.

2. o powstaniu tej epoki. Przejmujemy się rok 1841, kiedy doszło do zjednoczenia Niemiec i powstania II Pruscy. W podobnym okresie doszło także do zjednoczenia Włoch. Zaliczamy to niezaprzeczalnie burliwym okres, w którym ~~między~~ i pochwili stworzyć iluzję ujednolitego państwa na świecie. Nie była ona jednak w pełni zgodna z rzeczywistością. W tym okresie II Pruscy rozpoczęli

m.in. republikańską z paradyksem o inżynierii państwa i dominację w kolonializmie, pragnąc zostać mocarstwem kolonialnym, co doprowadziło do pogorszenia stosunków z Francją czy Wielką Brytanią, a także z Rosją, ze względu na agresywny sposób prowadzenia polityki międzynarodowej. Dodatkowo, to właśnie w belle époque wystąpiły na scenie problemy wewnętrzne na kontynencie, które pod koniec tego okresu, bo w latach 1912-1913 doprowadziły do dwóch wojen bałkańskich - pierwszej przeciwko Turcji, drugiej przeciwko Bułgarii. To właśnie te wydarzenia, określone ogólnie jako „lata bałkańskie”, doprowadziły między innymi do wybuchu I wojny światowej i zakończenia pięknej epoki. Można zatem zobaczyć, że epoka ta nie była wcale tak pokojowa, jak mogłoby się na pierwszy rzut oka wydawać.

Przykład 64.

Pięknie brzmiące francuskie, wszystkim znane określenie „belle époque” odnosi się do lat 1871-1914, w których śniata, a złota Europa. Bezpośrednio tłumaczone oznacza piękną epokę. Czy rzeczywiście możemy tak ją nazwać? Warto się nad tym zastanowić ze względu na fakt, iż w okresie tym Europa przechodziła przez

...mierny proces zmian, zarówno w kwestiach politycznych,
...jak i społeczno-gospodarczych i kulturalnych. Zmiany
te rozciągnęły na całą późniejszą historię – zarówno
w przybliżeniu, jak i negatywny sposób. W mojej pracy
rozkażę, czy ten okres w historiografii istotnie zasługuje
na miano „pięknej epoki”.

Ukażę, iż zdecydowanie najważniejszym
aspektem tej pracy jest rozważenie ówczesnej polityki.
Zwrócić na to europejskim Przeczyniście, okres po
roku 1871 jest niesamowicie, szansą dla niektórych
krajów, zwłaszcza nowo-zjednoczonych – jak Niemcy,
które dopiero rozpoczynają budowę swojej silnej państwowości,
czy krajów – które po niedawnym zjednoczeniu zaledwie
10 lat krócej na nowo wkroczyły na arenę polityczną.
Jak jednak wiemy, okres ten jest jednocześnie buntem
Niemcy do roku 1914 będą militarnym, by wró-
cić wrzód z ogromną siłą uderzył w Wielką Wojnę.
Warto zwrócić swoją uwagę także w kierunku wschodu,
który również gra ogromną rolę w kontekście europejskiej
polityki przedmowa XIX i XX wieku. W Rosji wówczas
miejsce miały ogromne napięcia – rewolucja roku 1905
nie tylko odbiła się na ~~polityce krajów zachodu~~,
społeczeństwie rosyjskim, ale i na całej polityce krajów
zachodu, które musiały mierzyć się z niepokojami.
Istotną jest także sprawa bałkańska – tzw. „kości
bałkański”, który co jakiś czas dawał o sobie
znać w postaci kolejnych konfliktów, z których
najcięższe przypadły na rok 1913. Warto na moment

wrócił na zachód - do Francji, gdzie „belle époque” zapoczątkowała tzw. Komuna Paryska roku 1871. Sprawa polskiej państwowości stała ponadto pod znakiem zapytania - państwo polskie przez cały okres tej, nierzadko pięknej, epoki - nie istniało. Jak więc możemy w ten sposób ją określać? Rosną napięcie polityczne do tego stopnia, że epoka ta zmierzona zostanie wreszcie zamachem w Sarajewie, gdzie zabójca z ramienia Czarnej Ręki pozbawi życia księcia ~~de~~ Habsburskiego i rozpocznie się ślabomy konflikt. Z tego powodu uważam, iż określenie „belle époque” nie może zostać zastosowane w kwestiach politycznej.

Przykład 65.

Lata 1871-1914 są okresem w historii, w którym dokonano się bardzo wiele przemian; zarówno gospodarczych, społecznych jak i kulturowych. Czas ten zdecydowanie stanowi podwaliny pod świat oraz system, w jakim przyszło nam funkcjonować aktualnie. Lata te,

bywają określane jako belle époque.

Niektórzy uważają tę nazwę za przesadną, inni wręcz przeciwnie; dosłownie zgadzają się z nadanym brytyjskim latom przydomkiem. W swojej pracy uważam, pomysł, że w oparciu o lata 1871-1914.

Rok 1871 stał się zwieńczeniem procesu, który zapoczątkował Otto von Bismarck, czyli Zjednoczenia Niemiec w oparciu o koncepcję matowie miecza, czyli bez wzięcia Austrii. Przegrywanie Francji w 1871 oraz zmuszenie dotychczasowego decydenta spraw europejskich do podpisania rokowanych pokojowych, zdecydowanie zauważa o zmianie układu sił w Europie oraz o powstaniu nowego, silnego państwa, jakim stała się Prussia, czego wynikiem będzie jej udział w I wojnie światowej (1914-1918). Lata 1871-1914 stały się okresem, podczas którego nastąpiła chwilowa „odwrotność” w znaczeniu prowadzenia wojen terytorialnych. Mimo to, nastroje panujące w poszczególnych państwach stawały się coraz bardziej napięte. Mówię o zmniejszonej intensyfikacji wojen, można wskazać ^{przykładowo} ~~przynajmniej~~ na nadal obecne dążenia niepodległościowe u Polaków, oraz chęć zmian odnośnie panowania cesarstwa w Rosji,

(~~nowa~~ nieudana rewolucja 1905).
Unormowanie granic europejskich było
~~razem~~ chwilowe, a okres spokoju
okazał się nietrwały.

Przykład 66.

Historia Europy zna mało takich nanętów jak lata 1871-1914
określane w historiografii jako belle époque. W kontekście dotychczasowej
historii określenie to jest niezwykle trafne, ponieważ ogólny pokój
i szczególnie tak długotrwały bo aż prawie pół wieku rzadko
przetrwał się w historii kontynentu.

Wiodącą cechą belle époque jest brak cyfrowania i tym
okresie wieków, to jest angażujących dużą liczbę państw jak miało
to miejsce w poprzedzających wiekach, konfliktach zbrojnych.
Znamienne jest określenie ram czasowych. Epokę tę porządkuje
zakończenie wojny prusko-francuskiej w 1871 roku, a zarazem
wybuch Wielkiej Wojny w 1914 roku. Czas między tymi wojnami
wypełnia właśnie okres relatywnego pokoju i rozwoju. Oczywiście
dochodziło w tym czasie do uślońskich powstań i tym podobnych
m.in. Rewolucji w Petersburgu. Rosji jednak nie były to szczególnie
krwawe konflikty w skali kontynentu.

Zdający o wiele gorzej radzili sobie z przedstawieniem argumentacji odnoszącej się do
aspektu społeczno-gospodarczego. Widać tutaj było braki w doborze odpowiedniej faktografii
przez co zaprezentowana argumentacja była bardzo zróżnicowana. Tylko nieliczni potrafili
szerzej przedstawić problem (przykład 67.). Większość ograniczała się do mniej czy bardziej
ogólnych opisów (przykład 68.-70.).

Przykład 67.

Inaczej rzecz wygląda w kontekście życia społeczno-gospodarczego ówczesnego świata. Przełom XIX i XX w. to złote dzieje wynalazczości i postępu technicznego w ~~kontekście~~^{te} dalej postępującej rewolucji przemysłowej. Poprzez wyzucie i udoskonalanie maszyn przed wieloma osobami otworzyły się nowe drogi polepszenia swojej sytuacji materialnej poprzez zaangażowanie w nowe gałęzie przemysłu. Dalszy rozwój sieci kolejowej stopniowo ograniczał ~~przeszkody~~ w podróżowaniu a szybsze lokomotywy skracaly znacząco czas przejazdu. Porządek XX w. to także czas wynalezienia prawdziwej, sterowanej maszyny latającej^(samoloty). W latach 1871-1914 wydłużyła się znacząco ołtugość życia dzięki powstaniu w miastach systemów kanalizacji i wodociągów z czystą wodą, odkryciom naukowym (jak^{np.} odkrycie promieniowania X przez Konrada Wilhelma Röntgena, co umożliwiałoby lepsze leczenie raka). Studia nad zjawiskiem elektryczności pozwoliły już pod koniec XIX wieku założyć elektrownie i dostarczać wydajniejszą energię także do ~~nie~~ odbiorców indywidualnych. W dziedzinie społecznej postępował stopniowo demokratyzacja poprzez zdejmowanie krok po kroku kolejnych ograniczeń i cenzur^{wyborczych} (jak np. w Wielkiej Brytanii) oraz następowała śmiała erozja tadeu wiedeńskiego poprzez emancypację niepodległościowe narodów na Bałkanach.

Podczas belle époque wzrosło także powszechne
uznanie dla roli kobiet w społeczeństwie, czego dowodzi
postać Marii Curie-Skłodowskiej prowadzącej w owym czasie
pionierskie badania nad promieniowaniem na równi z
~~mężczyznami~~ mężczyznami ze swojego środowiska. W niektórych
krajach (jak w Finlandii) kobiety otrzymały też prawa wyborcze.
Przedstawione osiągnięcia pozwalają uznać lata 1871-1914 w
aspekcie społeczno-ekonomicznym za prawdziwie piękny epokę.

Przykład 68.

Po wynalezieniu maszyny parowej i zastosowaniu
jej w fabrykach zmieniła się sytuacja życia wielu
osób. Dla wielu była to szansa na lepsze życie ale
pracownicy zmagał się też z innymi trudnościami.
Właściciele fabryk często byli tak
twardzi, że konfrontacji się smierci ocaleniom. Dwa
wypadki spowodowały, że rozwinęły się firmy
zajmujące się ubezpieczeniami jednak nie każdy
miał możliwość się o nich ubezpieczyć. Wynikało
to głównie z sytuacji, które zaistniały w Belle Époque to okres,
gdzie sytuacja społeczeństwa zaczęła ulegać intensywnie
zmianom. Właściciele miast było powstanie się nowych
systemów feudalnych, co sprawiło, że ludzie musieli
być tak zależni od swojego pracodawcy. Zmieniła
się mieszanina a małżeństwa między różnymi
warstwami społecznymi zaczęły być bardziej akceptowane.
Obywateli nie było ograniczeń, przy kwestii od nich
miałem, co zdecydowanie poprawiło ich sytuację
i zwróciło do mas.

Przykład 69.

Kolejną istotną dla tego okresu cech jest rozwój gospodarek, które zaczęły się opierać na rozliczeniach i czynnikach takich jak siła, pęd i transport z użyciem kolei. ~~to~~ Prowadziło to do coraz wydajniejszej produkcji i dystrybucji towarów co przekładało się na rozwój gospodarki. Społeczeństwo otrzymało dostęp do wynalazków m.in. Thomasa Edison, Nikoli Tesli. Dostęp do telefonów, telegrafów, pocztę czy też rozwijające się transporty również zbliżały do siebie ludzi. Istniał przepływ informacji i znacznie skracał dystans podróży.

Przykład 70.

Kolejnym aspektem wymagającym omówienia jest sprawa społeczno-gospodarcza. Jest ona różnie trudna, gdyż społeczeństwo europejskie po przejściu kryzysu XIX-go wieku było niesamowicie osłabione, przynajmniej przez pewien czas. O ile znów mamy kilka przykładów, na przykład w postaci Niemiec (gdzie gospodarka szybko się rozwijała, choć i tak nie na krótkich ziemiach), tak zdecydowanie większość państw była jeszcze osłabiona po powstaniach i rewolucjach. Spójrzmy na przykład gospodarkę na ziemiach polskich. Istotnie, w części terenów – np. Wielkopolski, gospodarka rozwijała się; jednak ziemie wschodnie przez długi czas cierpiały biedę. Polskie społeczeństwo nie mogłoby uwolnić pod tym względem lat 1871–1914 za belle époque, ponieważ oparte było na ciężkich dźwigniach niepodległościowych. Mimo, że zaniedbano dążenia powstających

i. rewolucyjnych na pełen okres czasu, to także prace organizacyjna (praca u podstaw), edukacja i rozwój w kierunku niepodległościowym były im bliskie. Oczywiście jednak, nie posiadaliśmy własnego państwa. Piętna epoka nie istniała także w Rosji, gdzie uciśnione społeczeństwo domagało się rewolucji. Różnie przyjmowały przez mnie wcześniej konflikt na Bałkanach można przyjąć powstanie – tam bowiem społeczeństwo także było niesadowolone z obecnego stanu rzeczy, co miało wpływ na inne państwa europejskie.

Zdający najgorzej radzili sobie z aspektem kulturowym. Nie posiadali odpowiedniej wiedzy dla przedstawienia zachodzących przemian w sztuce, ani nie potrafili pokazać konsekwencji tych przemian (przykład 71.).

Przykład 71.

W latach 1871-1914 w kulturze dominował nurt pozytywizmu, a potem młodej polski. Tem ostatni charakteryzował się dekadentyzmem, a więc schyłkowością w kulturze, a także przekonaniem o pesymistycznej przyszłości. Można więc powiedzieć, że antycypacja młodej polski przewidywała wielką wojnę i jej tragiczne skutki.

Temat nr 3: Rok 1956 był przełomem w systemie komunistycznym. Zajmij stanowisko wobec powyższej tezy i je uzasadnij, uwzględniając w swojej argumentacji wydarzenia z trzech wybranych państw bloku komunistycznego.

Teza postawiona w temacie odnosi się do oceny znaczenia roku 1956 dla dziejów państw komunistycznych. Zadaniem zdających było zajęcie stanowiska do zaprezentowanej tezy oraz stworzenie argumentacji wspierającej to stanowisko. Miała ona uwzględniać wydarzenia w trzech wybranych państwach bloku komunistycznego. Gwarancją uzyskania punktów musiała być zgodność argumentacji z zajęтым przez zdających stanowiskiem. Z analizy prac wynika, że zdający najczęściej zajmowali stanowisko potwierdzające słuszność tezy (przykład 72.), a w argumentacji najczęściej opisywali wydarzenia w Związku Sowieckim, Polsce i na Węgrzech (przykład 73.). W kolejnej realizacji (przykład 74.) zdający zaprzeczył tezie postawionej w temacie i wskazał na rok 1989 jako przełomowy dla bloku

komunistycznego. Zaprezentowany w pracy poziom argumentacji był zróżnicowany – obok zadowalającego (wydarzenia w Polsce) była też powierzchowna (wydarzenia w ZSRS) – przykłady 75. i 76. W większości przeanalizowanych realizacji zdający nie mieli większych problemów z poprawnym wypełnieniem kryterium spójności wypowiedzi.

Przykład 72.

Po II wojnie światowej wykształtiły się dwa bloki: zachodni, który cechował się demokracją i współpracą ze Stanami Zjednoczonymi, oraz ~~blok~~ wschodni, w którym panował komunizm oraz ~~wpł~~ rządy ZSRS. Winston Churchill w swoim przemówieniu z Fulton (1946) nazwał ten podział „żelazną kurtyną”. Jednakże w 1956 roku można było dostrzec prętem w systemie komunistycznym w bloku wschodnim.

Przykład 73.

Rok 1956 obfitował w istotne z punktu widzenia systemu komunistycznego wydarzenia. W systemie totalitarnym, który propagował wspólną pracę narodził na rzecz kraju i umniejszał wartość jednostki po II wojnie światowej był ustrojem dominującym w tamt. państwach bloku wschodniego. Został on narzucony wielu państwom Europy Środkowo-Wschodniej na mocy postanowień zawartych podczas konferencji jaltańskiej i terywolskiej. Wszelkie próby uwolnienia się były ściskane na parzątkę wobec terroru Stalina. Jednak po jego śmierci w 1953 roku, w naradach nastąpiło ożywienie, choć wprowadzenia reform czy ^{próba} uwolnienia się spod władzy ZSRR. Stało się to możliwe w roku

w narodach nastąpiło ożywienie, chęć wprowadzenia reform ^{próba} przywrócenia się spod władzy ZSRR. Stało się to możliwe w roku 1956. Ktoś był pretensyjny dla systemu ~~part~~ komunistycznego. Też to postaram się udowodnić w dalszej części pracy.

Śmierć Stalina w 1953 spowodowała, że konieczny był wybór następcy - Polityczną walkę o władzę wygrał Nikita Chruszczow, który został I sekretarzem, najważniejszą osobą w ZSRR. Na ~~rocznicę~~ rocznicę zjazdu partii w 1956 zaprosił wielu przywódców państw komunistycznych. Zapowiada on wtedy wiele istotnych zmian: Złupno z kultem Stalina, ostrzegając go o ~~zbrodni~~ zbrodnie. Zbrodnie, moją go zbrodniarzem. Jest to kluczowy moment, gdyż rozpoczyna on proces destalinizacji w państwach socjalistycznych. Następuje odwilż, Tagadzi prześladowania polityczne, znika z socrealizmem i kultem jednostki. Otwiera się droga do zainicjowania zmian.

Na zjeździe w Moskwie umiera I sekretarz PZPR Bolesław Bierut. Polska potrzebuje więc nowego przywódcy. W międzyczasie dochodzi jednak do protestów robotników w Poznaniu. Są oni niezadowoleni z wysokich kosztów życia i podwyżek zymosci. Władze wysyła wojsko, które pacyfikuje protest. Nie poprawia to sytuacji, gdyż kilku robotników ginie, a wielu jest rannych. Obawiając się pogorszenia sytuacji na I sekretarza PZPR

O interwencji wojsk radzieckich na Węgry.
 Powstanie zostaje krwawo stłumione, bowiem
 kosztuje życie kilkuset tysięcy ofiar.
 Plany uniezależnienia się od ZSRR zostają
 pogrzebane. Imre Nagy zostaje stracony i jego
 rząd zostaje uniezależniony i skazany na śmierć,
 a na Węgrzech zainstalowano marionetkowy
 rząd, zależny od ZSRR.

Uważam, że udało mi się udowodnić tezę,
 że rok 1956 był przełomowy dla systemu
 komunistycznego. Podczas tego okresu doszło
 do wielu istotnych wydarzeń takich jak
 zjazd w Moskwie i zerwanie ze stalinizmem,
 Polskę Październiku i dążenie Władysława
 Gomułki do władzy, a także powstanie
 na Węgrzech, które jednak zakończyło się klęską.
 Rok ten jednak całkowicie odmienił system,
 nastąpiła pewna odwilż, reformy i nadzieja
 na poprawę sytuacji.

Przykład 74.

Rok 1956 nie był przełomowym rokiem w
 rozwoju systemu komunistycznego we
 wschodniej Europie. Pomimo kilku udogodnień
 w niektórych krajach nie doprowadziło to
 do większych zmian, które doprowadziły do
 jego upadku. Można, że rokiem
 przełomowym dla systemu komunistycznego był 1989
 rok.

Rok 1989 to czas rozłamywania w ławach Sejmu Herodów, a Zbigniew podpisaniem aktu końcowego KNBE w 1975 roku kiedy komunistyczne musory pojsie na ustępnstwie na rzecz rządów demokratycznych. Wiele postaw skonytowało z drabów tej drogi i rozpoczęło droższe, aby wysłuchać się z pod władzy komunistycznej.

Przykład 75.

Dziś takie może zobaczyć w Polsce, gdzie dochodzi do chodzącego strachu. Chyba nieśmiało, w Polsce był strach wojenny i zostaje zdepolizowane solidarność. Pódey coraz bardziej wstąpił, że w końcu dochodzi do rozłamów. Rządy rozłamistego musory dojść do ustępstw, co widzieć w konsolidacji rozłamów. Dzięki im zostaje wprowadzone nowe wybory do Senatu, częściowo do Sejmu, oraz możliwość zainicjowania solidarności, to wszystko stanowiło nadzieję na demokratyzację Polski. Jeśli chodzi o rok 1956 to po nim prezydent władzy przez wprowadzenie cenzury i częściowego reform w tym okresie alle konstytucji nie stawały się w polskim kraju, to sytuacja państwa politycznie się nie zmieniła ich zasady dyktatorskie wciąż były oparte. Głównie cały czas promować rządy zgodnie z ideologią komunistyczną.

Przykład 76.

Nie tylko kroje zależne od Rosji, ale także same Rosję borykało się z innymi problemami. W czasie Zesieni Narodów upadło cesarstwo ZSRS nie tylko z powodu dążeń się chłopców, ale także uczestnictwa w konfliktach w Afganistanie, co doprowadziło do wielkich rozruchów finansowych. Jeżeli chodzi o rok 1956 jest to czas powołania Nikity Chruszczowa w ZSRS. Poprowadził on do zjednoczenia w Rosji Sowietów, i stworzył się na podstawie bloku wschodniego zjednoczył on politykę ~~z~~ tenoju wobec chłopców, jednakże nie doprowadził to do znaczących zmian. Poprowadził on świat na krawędź wojny atomowej, przez prowadzenie zimnej wojny z Stanami Zjednoczonymi. Jednakże sukcesy chłopców stały w miejscu.

Wnioski i rekomendacje

1. Z analizy prac tegorocznych maturzystów wynika, że lepiej sobie poradzili z zadaniami polegającymi na interpretacji i porównywaniu źródeł, gorzej z zadaniami, w których trzeba było wykorzystać wiedzę faktograficzną.
2. Zadanie na pogłębioną interpretację źródła ikonograficznego, mimo wielu bardzo dobrych odpowiedzi, okazało się umiarkowanie trudne dla zdających. Z uwagi na to, iż ma ono stałą formę polecenia i jest obligatoryjnym zadaniem w arkuszu maturalnym, zalecamy ćwiczenie w trakcie szkolnej edukacji umiejętności rozwiązywania tego typu zadania w oparciu o dostępne na stronie CKE materiały.
3. Zdający powinni zwrócić uwagę na dokładniejszą analizę poleceń i załączonych do nich źródeł. W swoich odpowiedziach bardzo często nie uwzględniają wszystkich elementów polecenia.
4. Niepokoi rosnąca skrótowość wypowiedzi, w której brakuje odpowiedniej faktografii przez co wypowiedź staje się ogólnikowa. Zdający zakładają, że ta ogólnikowość jest wystarczająca a egzaminator domyśli się, iż jest to właściwa odpowiedź.
5. Nadal problemem jest słaba znajomość faktografii, szczególnie tej z zakresu podstawowego. Rosnącym problemem jest też rozmywanie się terminologii historycznej, która staje się wieloznaczna.
6. Trudnym dla zdających jest tworzenie wypowiedzi argumentacyjnej. Z uwagi na fakt, że tematy maturalne mają skonwencjonalizowaną formę, należy ćwiczyć umiejętność pisania takich wypowiedzi w szkole z wykorzystaniem materiałów z ubiegłych sesji egzaminacyjnych.